

# MAARDU GÜMNAASIUMI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Maardu Gümnaasiumi (edaspidi „Kooli“) õppekava kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lg 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ § 24 lg 3 alusel direktori käskkirjaga № 1-2/11 02.09.2011. Kooli õppekava arutatud ja heaks kiidetud õppenõukogus 27.08.2019 (protokoll № 6/18-19), õpilasesinduse koosolekul 02.09.2019 (protokoll 1-19/20), hoolekogu koosolekul 29.8.2019 (protokoll 6-18/19).

## Üldsätted

Kooli õppekava koosneb järgmistest osadest:

1. õppekava üldosast;
2. ainevaldkondade õppeainete ainekavadest põhikoolile, milles on esitatud õppeainete õpitulemused ja õpesisu kirjeldused klassiti (keelekümblusklassid, tavaklassid väikeklassid (individuaalse ja lihtsustatud õppekavaga), mittestatsionaarsele osakonnale.

Kooli õppekava on koolis õpingute (õppe- ja kasvatustegevuse) alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1, põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikest 1, milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raame ning milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Põhikooli lihtsustatud õppekava kehtestab põhihariduse standardi intellektipuudega õpilastele, kes nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad lihtsustatud õppes. Lihtsustatud õpet rakendatakse kerge intellektipuudega õpilastele.

Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, riiklikust õppekavast, haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määrusest nr 62 „Õpilasuuringute ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“ § 1 lõikest 3 ja Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusest nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõikest 3.

Lihtsustatud õppe korraldamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 15 lõike 2 alusel kehtestatud põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud põhihariduse alusväärtustest, õppe- ja kasvatuse eesmärkidest, õppimiskäsitusest, hindamis põhimõtetest, nõuetest õpikeskkonnale ning õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldusest, võttes arvesse õpilaste arenguvajaduste rõhuasetusi.

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhilist. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult, ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või – valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpus kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikest 4. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilaste lastakse demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuste väljundverbist ja antakse soorituste kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämist ning andes soovitusi edasipidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuste omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisude mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitut kasutama erinevates situatsioonides.

Väljundipõhise õppe õpekäsitus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonnaorganiseerimine viisi, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/ pädevused.

## **PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA**

### **1. Kooli väärtused ja eripära**

#### **Väärtused**

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevustes põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikest 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

#### **Eripära**

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujundamise toetamisele kõikides üldpädevustes.

### **2. Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid**

#### **Lõpetades kooli on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused**

Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9, § 11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovituses, „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

#### **Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused**

Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

### **Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut**

Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Põhikooli õpilasele tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on loodud põhikooli õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Õpetuses ning kasvatuses pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt põhikooli riikliku õppekava § 3 lõikes 7 seisab eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

Lihtsustatud õppe põhiülesanne on suunata kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva liikmena ja riigi kodanikuna.

Lihtsustatud õppele kohaldatakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatusesmäärke ning pädevusi, arvestades järgmisi rõhuasetusi:

- õpilane peab lugu iseendast, kodust ja perekonnast, suudab majandada ennast ja oma perekonda;
- õpilane armastab kodumaad;
- õpilane teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilisi erinevusi;
- õpilane tunneb ja järgib võimetekohaselt õigusnorme ja demokraatia põhimõtteid;
- õpilane hoidub eetiliselt valedest ahvatlustest ja ettepanekutest;

- õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida;
- õpilane teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästes;
- õpilane eesmärgistab, kavandab ja hindab oma igapäevast tegevust;
- õpilane oskab tuttavates situatsioonides valida, nõu küsida, otsustada ja vastutust kanda;
- õpilane on valmis koostööks;
- õpilane osaleb võimetele vastavas täiendusõppes;
- õpilane mõistab lihtsat teavet, oskab teavet hankida (sh Internetist);
- õpilane valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine; lugemine, kirjutamine, arvutamine;
- õpilane mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile, on valmis endale otsima sobivat tööd;
- õpilane omab kujutlust maailmast kui tervikust.

## 2.1. Pätevused

Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas §7, §9, §11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel, „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

### Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

- õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpitud; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbete ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;
- digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

## **Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes**

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Õppetöö korraldamine esimeses kooliastmes on üld- ja aineõppe kombineeritud variant.

### **Esimeses kooliastmes keskendutakse:**

- kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

### ***Esimese kooliastme lõpus õpilase pädevused:***

- peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- mõistab ja kasutab eesti või inglise keeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- käitub loodust hoidvalt;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;

- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

## **Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes**

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmista tegevusvaldkondade vastu. Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

### **Teises kooliastmes keskendutakse:**

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

### ***Teise kooliastme lõpus õpilase pädevused:***

- hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;

- oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- tuleb eesti ja inglise keeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

### **Õppe ja kasvatus e rõhuasetused III kooliastmes**

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatus e põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

#### **Kolmandas kooliastmes keskendutakse:**

- õpimotivatsiooni hoidmisele;
- õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

### ***Kolmanda kooliastme lõpus õpilase pädevused:***

- tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- valdab eesti ja inglise keelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid tekste;
- suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

### **2.2. Lihtsustatud õppes lähtutakse järgmistest põhimõtetest:**

- Igaühel peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.

- Peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti, mida püstitab põhikooli riiklik õppekava. Tähelepanu pööratakse sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele; oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele.
- Taotletakse iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Selle aluseks on iga lapse arengutaseme ja -võimaluste hindamine. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele. Sellisel juhul kohaldatakse eeldatavate õpitulemustena õpilasele koostatud individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemusi.
- Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Kooli õppekava koostatakse nii, et õpilased omandaksid igapäevases elus toimetulekuks vajalikud teadmised ja oskused, väärtushinnangud ja toimimisviisid. Lihtsustatud õppe väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige. Taotletakse õpetamist, kasvatamist ja arengu toetamist valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teooriaid käsitletakse minimaalselt, nende ülesandeks on üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud. Praktilised oskused konkretiseeritakse õpitulemustes. Praktiliste oskuste omandamisel toetutakse emakeeles (suhtlemine, teabe hankimine), matemaatikas jt ainetes omandatud teadmiste ja oskustele. Seosed eri ainevaldkondade vahel kujunevad üldõppe või selle elementide rakendamise, õpetust läbivate teemade, õppeülesannete, -meetodite ja -viiside abil.
- Õpilast suunatakse omandama sotsiaalseid kogemusi: täitma ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning sõnalise selgituse alusel. Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Oluline on õpetaja ja õpilaste emotsionaalne kontakt ühistegevuses, õppe jõukohasus, heatahtlik ja toetav miljö. Õpioskuste kujunemist soodustavad õpetaja ja lastevanemate sagedased kontaktid (ühised nõudmised, samalaadne abi).
- Arvestatakse konkreetse klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, aineõpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, linna esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli ja õpilastega.

### **2.2.1. Lihtsustatud õppe ja kasvatus rõhuasetused ning taotletavad pädevused**

#### **Õppe ja kasvatus rõhuasetused 1.–2. klassis**

- Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on tajude, mõtlemine on kaemuslik-praktiline, areneb kaemuslik-kujundilise mõtlemise suunas, tegevusega kaasnev kõne on vähene. Õppetöös on eelistatud üld- ja aineõpetuse kombineeritud variant. Õppimine toimub praktilise tegevuse ja didaktilise mängu kaudu. Õppematerjal esitatakse õpilastele jõukohases mahus, õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt pedagoog.
- Õpetuse põhitaotluseks on õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine koostevuse ja matkimise tasandil: kuulamine, vaatlemine, matkimine, tegutsemine näidise järgi, võrdlemine, rühmitamine, adekvaatne reageerimine korraldustele, osalemine dialoogis, produktiivse tegevuse tulemusele orienteerumine, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine, oma välimuse ja õppevahendite korrashoid,

omandatud praktilise tegevuse (toimingute) struktuuri ettekujutamine. Õpilased omandavad elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse.

- Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel (MINA ise) ning MINA – MEIE suhtel: kontakt ja koostegevus täiskasvanuga (pedagoogiga), koostegevus klassikaaslastega, osalemine õpitud süžee mängudes ja dramatiseeringutes.
- Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse vastavalt õpilaste individuaalsetele iseärasustele õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega.
- Väärtuskasvatuses kasutatakse ülesandeid, kus on vaja hinnata käitumisakte põhimõttel ÕIGE – VALE, motiivi TAHAN kõrval õpitakse lähtuma ka motiivist ON VAJA.
- Õpetaja olulisim ülesanne on toetada õpilase eneseusku ja käitumist õpilase rollis.

### ***Taotletavad üldpädevused 1.–2. klassis***

2.klassi lõpuks õpilane:

- tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- eristab oma-võõrast-ühist;
- hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse, hoiab puhtust;
- märkab ilu;
- kuulab ja vastab küsimustele;
- kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- osaleb klassi ühistegevuses (sh õpitud süžee mängudes);
- käitub tuttavas situatsioonis viisakalt;
- hindab käitumisakte õige/vale-, meeldib / ei meeldi- tasandil;
- oskab looduses käituda õpitu ulatuses ning hinnata oma ja teiste käitumist looduses õige/vale põhimõttel;
- täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi;
- selgitab mõisteid ööpäev ja aastaajad;
- leiab paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajaliku teabe (suunamisel);
- vaatleb esemeid ja märkab nende erinevusi;
- eristab objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi; tajub ruumisuhteid esemete ja kujutiste ning nende osade vahel;
- võrdleb ja rühmitab esemeid ja kujutisi erinevate tajutavate tunnuste alusel;
- viib kokku eseme või kujutluse ja keelelise väljendi, tunneb tuttavaid esemeid kirjelduse järgi;
- väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;
- kujutab ette ja modelleerib lühitekstis kirjeldatud situatsiooni;
- loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- arvutab 20 piires.

### **Õppe- ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis**

- Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, hakkab kujunema sisekõne, areneb elementaarne verbaalne mõtlemine. Sisekõne kujunemine võimaldab arendada õpitegevuse kavandamist-reguleerimist: orienteerumine ülesandes, planeerimine, algoritmide valik ja

kasutamine, enesekontroll. Õpioskuste seisukohalt on oluline õppeülesannete teadvustamine, st oma tegevuse refleksioon.

- Põhitaotluseks on kujundada õpilase roll ja õpioskused, häälestada õpilast suhtuma õppimisse positiivselt.
- Õppekavateraviku kujundamise aluseks on suhted MINA/MEIE/KODUKOHT (paikkond).
- Lugemine, kirjutamine, arvutamine, orienteerumine tekstis ja tekstiloome, vaatlus- ning võrdlusoskus jne omandatakse tasemel, mis võimaldab neid hiljem kasutada ainealaste teadmiste ning tööskuste omandamiseks.
- Väärtuskasvatases on esikohal käitumisaktide teadvustamine ja nende hindamine moraalinormidele vastavuse aspektist. Eesmärk on viisakas ja reeglitekohane käitumine tuttavates situatsioonides.
- Oluline on kujundada ja toetada õpilase rolli ning valmistada õpilasi ette uute õppeainete (sh tööõpetuse) õppimiseks alates 6. klassist.

### ***Taotletavad üldpädevused 3.–5. klassis***

5. klassi lõpuks õpilane:

- osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast;
- alustab ja jätkab dialoogi;
- käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid;
- arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnunud iseloomuomadusi;
- kirjeldab oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- hoidub kaaslast kahjustavast käitumisest;
- väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- mõistab omandisuhteid OMA – VÕÖRAS – ÜHINE-tasandil ja käitub vastavalt;
- eristab fantaasiat ja reaalsust;
- hoiab puhtust ja korda kodus ning koolis, hoidub loodust kahjustavast käitumisest;
- täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku instruksiooni) järgi;
- õpib üksi, klassis ning kodus, osaleb ühistöös;
- kasutab tuttavaid abivahendeid õpiülesannete täitmisel (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- kirjeldab oma tegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele;
- kasutab õpitud enesekontrollivõtteid (resultaadi kontroll, operatsioonaalne kontroll);
- mõistab ruumi ja aja suhteid, väljendab neid kõnes;
- vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab objekte ja nähtusi, kui rühmitusalus on antud;
- eristab tuttavates situatsioonides ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki;
- loeb jõukohast õppeteksti ladusalt, tõlgendab õpitud teksti oma sõnadega, kujutab kirjeldatud objekte ja situatsioone ette;
- vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt.

### ***Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis***

- Laste juhtivaks tunnetusprotsessiks on endiselt mälu. Verbaalse mõtlemise areng võimaldab mõista lihtsamaid teooriaid, süstematiseerida praktilisi ja vaimseid kujutlusi.
- Põhitaotlus on elementaarse teoreetilise mõtteviisi ja tööharjumuste kujundamine, rollisuhetlemise teadvustamine.
- Õppekavaterviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/KODUKOHT-suhted EESTIGA.
- Õpilased omandavad ladusa lugemisoskuse ning koostavad kirjalikke lühitekste, mida kasutatakse omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamiseks ning süstematiseerimiseks ja õpetaja suunamisel uute teadmiste omandamiseks. Oluliselt tõuseb tööõpetuse osakaal, mis soodustab oma tegevuse struktuuri teadvustamist, praktiliste baasoskuste omandamist ja kestva töö harjumuste kujunemist.
- Väärtuskasvatases on olulisel kohal suhtlusprobleemide lahendamine ning viisakas ja reeglitekohane käitumine erinevates situatsioonides.
- Õpetaja olulisim ülesanne on õpilase rolli toetamine lastel ning uute praktilise ja vaimse töö oskuste kujundamine. Tähelepanu vajab teemade ja töövõtete integreerimine eri õppeainetes.

### ***Taotletavad üldpädevused 6.–7. klassis***

6.-7.klassi lõpuks õpilane:

- lahendab konflikte rahumeelselt;
- selgitab rahulikult oma seisukohta kaaslastele;
- täidab ühistegevuses erinevaid ülesandeid, käitub vastavalt rollile;
- käitub viisakalt, tunneb kombeid;
- tegutseb vastavalt päevakavale;
- tunneb tervisliku eluviisi põhitõdesid ja järgib neid;
- hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest;
- kirjeldab oma käitumist, hindab seda ja vajaduse korral korrigeerib;
- mõistab töö vajalikkust;
- kasutab õpioskusi ja tuttavaid abivahendeid;
- oskab märgata oma õpiraskusi, küsib raskuste puhul abi ja kasutab seda;
- täidab õpitud erialal tööülesandeid, kasutab juhendaja abi;
- valdab omandatud õpitoimingute struktuuri: formuleerib ülesande, kavandab tegevuse, täidab ülesande, kontrollib ja hindab tulemust;
- teeb vaatluse põhjal järeldusi;
- kirjeldab oma praktilist ja vaimset tegevust;
- loeb ladusalt, hangib informatsiooni oma teadmistele vastavast tekstist;
- loeb lihtsat plaani, kaarti, tabelit;
- teab inimtegevuse mõju loodusele, hoidub loodust kahjustamast;
- valdab emakeele praktilist grammatikat, st mõistab ja kasutab süntaktilisi konstruktsioone nende tähendust arvestades.

### ***Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis***

- Juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, kuid verbaalse mõtlemise osakaal tõuseb. Uute teadmiste omandamisel suureneb funktsionaalse lugemise osatähtsus, õpilased omandavad oskuse teha märkmeid ja neid kasutada, täita ülesandeid suuliste ja kirjalike juhendite järgi.

- Õpetuse põhitaotlus on õpilase sotsialiseerumine ühiskonnas: valmisolek eluks perekonnas, osalemiseks tööturul, jõukohaseks kutse- ja täiendusõppeks.
- Õppekavaterviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/EESTI-suhted MAAILMAGA.
- Väärtuskasvatases on esikohal demokraatia põhimõtteid (tolerantsust) toetava kodaniku kasvatamine, kes oskab ja tahab käituda sotsiaalsetele normidele vastavalt, püüab lahendada konfliktsituatsioone kokkulepete teel.
- Õpetaja ülesanne on toetada õpilaste sotsialiseerumist ja toimetulekuoskuste kujunemist (kodus, tööturul, ühiskonnas), soodustada teabe iseseisva hankimise ja kasutamise oskuse kujunemist, mõjutada väärtushinnanguid.

### ***Taotletavad üldpädevused 8.–9. klassis***

#### Põhikooli lõpuks õpilane:

- suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab partneriga;
- esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega;
- järgib ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli;
- lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilisel või õiguslikult valedele ettepanekutele;
- tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna;
- hindab õigesti oma võimeid ning kujutab ette oma toimetulekut elus (sh tööturul);
- teab nimetada oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab seista oma õiguste eest, lahendab konflikte seadusi ning moraalinorme arvestades;
- arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest (sh perekonnas), tunneb vastutust oma tegude eest;
- loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- eristab vahendeid tarbekeemias ja füüsikas;
- kasutab jõukohaseid teabevahendeid, teeb märkmeid (konspekterib), koostab tarbekirja;
- täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas;
- teab kutseõppe ja täiendusõppe võimalusi;
- mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid;
- mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud töövõtteid;
- väärtustab praktilist tööd ja on omandanud valmisoleku kutseõppeks.

### **Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused**

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

#### ***Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused***

- koolisisesed õppepäevad
- õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid
- õpetajate uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused
- üks kord trimestris toimuvad õpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad ainevaldkonnaülest pädevuste kujunemist

### **Ülekoolilised ühistegevused (projektid)**

- loovtööde ja praktiliste tööde tutvustavad konverentsid
- traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal
- erinevate tähtpäevadega seotud üritused (aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused, jms)
- loovtööde ja praktiliste tööde ülevaateüritused
- talgupäev kord aastas (kevadel)
- heategevusüritused

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010.a määruse 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-ga 4.

Ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kavandavad ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud juht või projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuse analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parandustegevused edasipidiseks.

## **2.2. Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti**

### **Üldiseid teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks**

Vastavalt „Liiklusseadusele“ § 4 lg 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt „Liiklusseadusele“ § 4 lg 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada neid ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 08.03.2001. a määrusega nr 89 „Laste liikluskasvatuse kord“.

Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti järgnevalt:

### **I kooliastme lõpuks õpilane:**

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;

- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve- ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluis kudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohklikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

### **I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:**

- ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutult käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine abi kutsumine.

### **II kooliastme lõpuks õpilane:**

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda/ tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve- ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida teed sh liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

### **II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:**

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutult käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemist;
- ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumiste lõimimine. (Laste õpetamine reaalses liikluskeskonnas, praktilised õppused jne).

### **III kooliastme lõpuks õpilane:**

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerimisel abi endast nooremale;

- oskab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab käituda/ tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
- on teadlik ohutusosalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus) ohutusosalast olukorda teiste riikidega.

### III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutult käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemist;
- ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusosalased õppused.

### Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20. Oktoobril 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ §-s 5 lõigetes 3-5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

1) Põhikooli esimeses astmes (1.–3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;

2) Põhikooli teises (4.–6. klass) ja kolmandas astmes (7.–9. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 3 kohaselt peavad olema kooli õppekavas määratletud kooliastmeti liikluskasvatuse teemad, mis tulenevad riiklike õppekavade läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning § 6 lõike 4 kohaselt tuleb kooli õppekavas määratleda ka liikluskasvatuse teema käsitlemise ulatus.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1

Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
<b>Kokku:</b>	<b>8</b>

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 5 kohaselt kavandatakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides määratakse õpetajate poolt õppetegevust kavandades. Lõike 6 kohaselt kavandatakse väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kooli üldtööplaanis, mille läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

Ainetundides käsitletavate liikluskasvatuse teemade käsitlemise ulatus ei kajastuks käesolevas õppekavas esitatud liikluskasvatuse teemade mahus.

### 3. Õppekorraldus põhikoolis

#### 3.1. Tunnijaotusplaan põhikoolis

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riiklikus õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaanid keekeelekümblusklassidele, vene õppekeele klassidele ja väikeklassidele, kus eesti keelt õpetatakse teise keelena.

**Tunnijaotusplaan põhikooli klassidele, kui õppekeeleks on eesti kee- keelekümblusklassidele** (tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 1 loetakse klassi õppekeeleks keel, milles toimu õpe moodustab vähemalt 60 % riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppe koormusest).

Ained	keelekümblusklassid											
	1. klass	2. klass	3. klass	I KA	4. klass	5. klass	6. klass	II K A	7. klass	8. klass	9. klass	III KA
1) Vene keel	-	0/4	5	5/9	2	3	3	8	2	2	2	6
2) Vene kirjandus	-	-	-	0	2	2	2	6	2	2	2	6
3) Inglise keel	-	-	3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
4) Eesti keel	6	10/6	6	22/18	5	3	2	10	2	2	2	6
5) Eesti kirjandus	-	-	-	0	-	2	2	4	2	2	2	6
6) Matemaatika	4	3	3	10	4	4	5	13	5	4	4	13
7) Loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2	-	-	2
8) Geograafia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	2	2	5

9) Bioloogia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	2	2	5
10) Keemia	-	-	-	0	-	-	-	0	-	2	2	4
11) Füüsika	-	-	-	0	-	-	-	0	-	2	2	4
12) Ajalugu	-	-	-	0	-	1	2	3	2	2	2	6
13) Inimese- õpetus	-	1	1	2	-	1	1	2	1	1	-	2
14) Ühiskonna- õpetus	-	-	-	0	-	-	1	1	-	-	2	2
15) Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
16) Kunst	-	-	-	0	1	1	1	3	2	1	0	3
17) Tehnoloogia- õpetus ja käsitöö/kodundus	-	-	-	0	1	2	2	5	2	1	2	5
18) Kehaline kasvatus	3	3	2	8	3	3	2	8	2	2	2	6
19) Käeline tegevus	4	3	2	9	-	-	-	0	-	-	-	0
Vaba tunniressurss	-	-	-	0	-	-	-	0	-	1	-	1
Kokku	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94
Lubatud maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94

**Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides, kui õppekeeleks on eesti keel-keelekümbelklassidele** (tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 1 loetakse klassi õppekeeleks keel, milles toimu õpe moodustab vähemalt 60 % riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppe koormusest).

Valikained	keelekümbelklassid												Kokku
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA	
Loovtöö alused	-	-	-	0	-	0	-	0	-	1	-	1	1

Kokku													1
-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

**Tunnijaotusplaan põhikooli klassidele, kui õppekeeleks on vene keel ning eesti keelt õpetatakse teise keelena**

Ained	klassid											
	1. klass	2. klass	3. klass	I KA	4. klass	5. klass	6. klass	II KA	7. klass	8. klass	9. klass	III KA
1) Vene keel	7	6	6	19	3	3	3	9	2	2	2	6
2) Kirjandus	-	-	-	0	2	2	2	6	2	2	2	6
3) Inglise keel	-	-	3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
4) Eesti keel teise keelena	2	2	2	6	4	4	4	12	4	4	4	12
5) Matemaatika	3	3	4	10	4	4	5	13	5	4	4	13
6) Loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2	-	-	2
7) Geograafia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	2	2	5
8) Bioloogia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	2	2	5
9) Keemia	-	-	-	0	-	-	-	0	-	2	2	4
10) Füüsika	-	-	-	0	-	-	-	0	-	2	2	4
11) Ajalugu	-	-	-	0	-	1	2	3	2	2	2	6
12) Inimeseõpetus	-	1	1	2	-	1	1	2	1	1	-	2
13) Ühiskonnaõpetus	-	-	-	0	-	-	1	1	-	-	2	2
14) Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15) Kunst	1,5	2	1	4,5	1	1	1	3	2	1	0	3
16) Töö- ja tehnoloogiaõpetus, käsitöö/kodundus	1,5	2	1	4,5	1	2	2	5	2	1	2	5
18) Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Vaba tunniressurss	-	1	1	2	-	1	-	1	-	1	-	1
Kokku	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94

Lubatud max nädalakoormus	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94
---------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

**Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides, kui õppekeeleks on vene keel ning eesti keelt õpetatakse teise keelena**

Valikained	klassid												Kokku
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA	
Eesti keel teise keelena	-	1	1	2	-	-	-	0	-	-	-	0	2
Informaatika	-	-	-	0	-	1	-	1	-	-	-	0	1
Loovtöö alused	-	-	-	0	-	-	-	0	-	1	-	1	1
Kokku	-	-	-	2	-	1	-	1	-	1	-	1	4

**Tunnijaotusplaan põhikooli väikeklassidele, kui õppekeeleks on vene keel ning eesti keelt õpetatakse teise keelena**

(väikeklassiks loetakse erivajadustega õpilaste klassi ja õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat struktureeritud õppekorraldust)

Ained	väikeklassid											
	1. klass	2. klass	3. klass	I KA	4. klass	5. klass	6. klass	II KA	7. klass	8. klass	9. klass	III KA
1) Vene keel	7	7	6	20	3	3	3	9	2	2	2	6
2) Kirjandus	-	-	-	0	2	2	2	6	2	2	2	6
3) Inglise keel	-	-	1	1	2	2	2	6	2	2	2	6
4) Eesti keel teise keelena	2	3	3	8	4	4	4	12	4	4	4	12
5) Matemaatika	4	4	4	12	4	4	4	12	4	4	4	12
6) Loodusõpetus	1	1	0,5	2,5	1	1	1	3	2	-	-	2
7) Geograafia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	1	1	3
8) Bioloogia	-	-	-	0	-	-	-	0	1	1	1	3

9) Keemia	-	-	-	0	-	-	-	0	-	1	1	2
10) Füüsika	-	-	-	0	-	-	-	0	-	1	1	2
11) Ajalugu	-	-	-	0	-	0,5	1	1,5	0,5	0,5	0,5	1,5
12) Inimeseõpetus	-	1	0,5	1,5	-	0,5	0,5	1	0,5	0,5	-	1
13) Ühiskonna- õpetus	-	-	-	0	-	-	0,5	0,5	-	-	0,5	0,5
14) Muusika				1				3				1
15) Kunst	2	2	2	6				1				0,5
16) töö- ja tehnoloogiaõpetus, käsitöö/kodundus	2	2	2	6				1				0,5
18) Kehaline kasvatus				2				3				1
Informaatika	-	-	-	0	-	1	-	1	-	-	-	0
Kokku	20	20	20	60	20	20	20	60	20	20	20	60
Lubatud maksimaalne nädalakoormus	20	20	20	60	20	20	20	60	20	20	20	60

**Tunnijaotusplaan põhikooli väikeklassidele, kui õppekeeleks on vene keel ning eesti keelt õpetatakse teise keelena lihtsustatud õppel õppivale õpilasele:**

Ained	Klassid								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Vene keel	9	7	6	6	5	4	4	4	4
Eesti keel teise keelena	-	2	2	2	2	2	2	2	2
Inglise keel	-	-	1	1	1	1	1	1	1
Matemaatika	4	4	4	4	4	3	3	3	3
Loodusõpetus	1	1	0,5	1	2	2	3	3	3
Ajalugu	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Inimeseõpetus	1	1	0,5	1	1	1	1	1	1
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Kehaline kasvatus	1	1	1	1	1	2	1	1	1

Tööõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Mänguline eesti keel (valik)	-	1	1	-	-	-	-	-	-
<b>Nädalakoormus</b>	<b>20</b>	<b>21</b>	<b>21</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>20</b>

### Tunnijaotusplaani põhikooli mittestatsionaarses osakonnas

Vene osakond			Eesti osakond		
Ained	8. klass	9. klass	Ained	8. klass	9. klass
1. Vene keel	1	1	1. Eesti keel	1	1
2. Kirjandus	1	1	2. Kirjandus	1	1
3. Inglise keel	1	1	3. Inglise keel	1	1
4. Eesti keel teise keelena	2	2	4. Vene keel teise keelena	2	2
5. Matemaatika	2	2	5. Matemaatika	2	2
6. Geograafia	1	1	6. Geograafia	1	1
7. Bioloogia	1	1	7. Bioloogia	1	1
8. Keemia	1	1	8. Keemia	1	1
9. Füüsika	1	1	9. Füüsika	1	1
10. Ajalugu	1	1	10. Ajalugu	1	1
11. Inimeseõpetus	1	-	11. Inimeseõpetus	1	-
12. Ühiskonnaõpetus	-	1	12. Ühiskonnaõpetus	-	1
13. Muusika	0,5	0,5	13. Muusika	0,5	0,5
14. Kunst	0,5	0,5	14. Kunst	0,5	0,5
15. Uurimistöö alused	1	1	15. Uurimistöö alused	1	1
<b>Kokku</b>	<b>15</b>	<b>15</b>	<b>Kokku</b>	<b>15</b>	<b>15</b>

### 3.2. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste põhjendused

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikes 4 on sätestatud nõude täitmiseks keelekümbelklassis õpetatakse „Eesti keel ja kirjandus“ ning „Vene keel ja kirjandus“ ainekavade järgi.

Põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud tunnijaotusplaani on muudetud hoolekogu nõusolekul kooli omapäraselt lähtuvalt, vähendades vene keele tunde mahtu neljandas klassis ning asendades neid eesti keele ainetundidega. Eesti keele õpet toetatakse lõimitud aine- ja keeleõppes inimeseõpetuse ja kunstiainetes (inimeseõpetus I, II ja III kooliastmes; kunstiained valikuliselt I ja II kooliastmes). Ka vaba tunniressurs 1. ja 2. kooliastmel on suunatud eesti keele õppimisele.

Haridus- ja teadusministri määruse „Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatus korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord“ järgi väikeklassides õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat

struktureeritud õppekorraldust, õppemetoodikat ja jõukohast õppevara ning vajadusel tagatakse õpilasele logopeediline abi. Tunnijaotusplaan põhikooli väikeklassidele korrigeeritakse väikeklassi erivajaduse spetsiifikast tulenevat osaoskuste õppeainetega.

Lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet. Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks.

Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele § 22 ja põhikooli riikliku õppekava § 18 tagab kool õpilasele mittestatsionaarses õppes koormuse vähemalt 24 õppetundi nädalas. Kuni kümne õpilasega klassis tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 15 õppetundi iga nädala kohta. Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus, tööõpetus, käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpetus kohustuslike õppeainete hulka.

Mittestatsionaarses õppes õppija puhul võib õpilase taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.

### **3.3. Valikainete ja võõrkeelte valik**

Valikained põhikoolis on kooli valik ning nende õpetamine toimub vaba tunniressursi arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud õppekoormust nädalas.

A- võõrkeelena õpetatakse inglise keelt. Inglise keele õpe algab teises klassis ringitunnina. Inglise keele õppimisel jõutakse põhikooli lõpuks tasemele B 1.

Lihtsustatud õpel õpiv õpilane alustab eesti keele kui teise keele õpimist alates kolmandast klassist. Tööõpetuse õppesuunad on kodundus ja puidutöö.

### **3.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine**

#### **3.4.1. Läbivate teemade rakendamine**

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingul ja keskkonna korraldusel. Läbivaid teemasid õpitakse lihtsustatud õppes vastavalt kooli õppekavale.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses- kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
- 2) aineõppes- läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassivahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul- valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

- 4) läbivatest teemadest lähtudes või õppeaineid lõimivas loovtöös- õpilased võivad läbivast teemast lähtudes selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle- eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkodade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnertegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

### **Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:**

- „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“
- „Keskond ja jätkusuutlik areng“
- „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“
- „Kultuuriline identiteet“
- „Teabekeskond“
- „Tehnoloogia ja innovatsioon“
- „Tervis ja ohutus“
- „Väärtused ja kõlblus“

### **3.4.2. Lõimingu rakendamine**

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostades eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi ning asetades need reaalse alu konteksti aidatakse õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab

õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingut taotleavad tunnivälised ja ülekoollised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguseks. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning tulenevalt õpetaja nendega oma tööd planeerides. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamiseks, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikus kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostöös teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks enastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

Lõimingu puhul on oluline lõimingutsentri määratlemine. Lõimingutsentrit kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingutsenter on midagi mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingutsentriks võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fookuseeriv tsepter. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemiseks. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Või õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõimingus võib olla ka mis tahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingutsentri määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Kui lõimingutsenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingut. Lõimingut väljendatakse õpetaja töökavas õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostöök.

Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

## **Õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted**

Valdkonnasisesed ja õppeainete lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega on kirjeldatud riikliku õppekava ainevaldkonna kavades. Õpetaja arvestab nende võimalustega õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel.

### **4. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana**

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

Kui kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema aru saada, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatud.

Keskne põhimõte on, et lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjal ei küsita selle kohta, kes õpetas või kus õppis. Täiendav materjali vajadus on seotud sellega, et paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud.

Väljundipõhises õppes ei ole keskne küsimus selles, kuidas ja kus mingi pädevus või õpitulemus omandati, vaid pigem selles, kas see pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse, vaid sellest toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab kokku sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega. Põhikoolis ja gümnaasiumis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappides: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;

- teisel (madalamal) õppetasel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena.

Samuti ei arvestata kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi seoses kooli lõpetamisega (koolieksami sooritamisel, õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamisel ning loovtöö koostamisel).

Kooli õppekavavälise õpingute või tegevuste arvestamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, kes koosneb pedagoogilisest personalist ning kelle ülesanne on selgitada, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud nõutud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane. Hindamise kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava, kellel on kõrgelt arenenud empaatia- aj üldistusvõime, kes aktsepteerivad, et õppimine võib toimuda ka väljaspool kooli ja õppekava, kes tunnevad kooli õppekavavälise õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

Kooli õppekavavälise õpingute või tegevuste kaudu omandatud hinnatakse palju rangemalt ja põhjalikumalt kui õppekava tavapärasel vormis läbinute tulemusi. Põhjuseks on asjaolu, et tavapärasel vormis õppeprotsessis läbinutel on suurem tõenäosus omandada ühesuguseid õpitulemusi. Rangem ja põhjalikum hindamine on õigustatud ka seetõttu, et hoida ära olukorda, kus ühtedelt nõutakse oluliselt rohkem kui teistelt, saavad ju mõlemad ühesuguse lõputunnistuse.

Kooli õppekavavälise õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandamise tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust nende õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse. Tüüpiliseks on küsida tõendusmaterjaliks õpitu kirjalikku refleksiooni või analüüsi, dokumenteeritud tõendusmaterjali ja vajadusel teha ka õpilasega vestlus. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavavälise õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi).

## **5. Loovtöö temaatika, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord**

Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või kollektiivselt.

Kooli poolt valitud läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö temaatika on järgmine:

- Kultuur. Ühiskond. Tsivilisatsioon- eelkõige on seotud läbiva teemaga „Kultuuriline identiteet“, kuid võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut;
- Inimene. Maaker. Maailm- temaatika võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut, kuid samuti võib lähtuda erinevatest läbivatest teemadest;

- Teadus ja tehnika- temaatika võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut, kuid samuti võib lähtuda erinevatest läbivatest teemadest.

Loovtöö tähendab uurimust, projekti, kunstitööd või muud taolist, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süsteemiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.

Loovtööna ei piisa ainuüksi loodu esitamisest vaid sellele tuleb lisada kirjaliku tööna vajalikud selgitused, mis võimaldavad mõista, kuidas on loovtöö seotud läbiva teemaga ja/või milliseid õppeaineid on loovtöö lõimiv. Kirjalik selgitus avab loovtöö tausta, esitab eesmärgid ning kirjeldab tööprotsessi ja tulemust.

Loovtöö on koolis korraldatud selliselt, et direktori käskkirjaga moodustatakse loovtööd korraldav tööühm, kes koostab loovtööde kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendi. Samuti korraldab tööühm loovtööde tagasisidestamist hindamise kontekstis. Õpilane valib temaatika, milles ta planeerib loovtööd. Selles etapis on õpilase esimene abistaja klassijuhataja. Seejärel määratakse õpilasele, arvestades üldjuhul tema soovidega, juhendaja. Koostöös juhendajaga tehakse täpsem teemavalik. Loovtöö teema peab lähtuma juhendaja kompetentsusest.

Loovtöö teostab õpilane juhendatud õppeprotsessis. Juhendaja tutvustab õpilasele loovtöö kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendit ning annab õpilasele vajaliku õppematerjali valitud teema kohta. Õpilane tutvub vastavasisulise kirjanduse ja varasemate loovtöödega, sõnastab koos juhendajaga idee, koostab loovtöö kavandi, koostab loovtöö kavandi, koostab tegevuskava idee/ülesande lahendamiseks, teostab idee ja vormistab selle.

Tulemus vormistatakse viisil, mis võimaldab selle esitlemist teistele. Juhendaja annab loovtööle, enne selle esitamist heakskiidu. Loovtöö tulemused salvestatakse viisil, mis võimaldab neid säilitada.

Loovtöö loetakse soorituks kui õpilane on: esitanud loovtöö kavandi, milles esitatakse töö idee ja pealkiri, ülesanded ja tegevused, mis töö sooritamiseks on vaja teha, töö analüüsi- kas kõik läks plaanipäraselt, mis läks hästi, mis läks halvasti, mida oleks võinud paremani teha; valminud loovtöö; esitlenud oma loovtööd teistele.

Loovtöö sooritatakse 8. klassis, mõjuval põhjustel võib loovtööd sooritada ka muul ajal. Loovtöö teema lepitakse õpilasega kokku 8.klassis 10.septembriks. Loovtöö peab olema sooritatud enne 9. klassi lõppu.

Tulenevalt kooli hindamise kontekstist tuleb põhikooli lõpetamiseks loovtöö sooritada rahuldavalt.

### **Loovtöö ja praktilise töö hindamise kord põhikoolis**

Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö. Loovtöö hindamisel arvestatakse: loovtöö kavand, milles esitatakse töö idee ja pealkiri, ülesanded ja tegevused, mis töö ajal olid tehtud, kogutud materjali analüüs, kogutud ja ümbertöötatud info, järeldused, loovtöö vormistamise korrektsus ja esitus. Õigeaegselt tehtud loovtöö kohta koostab juhendaja retsensiooni. Juhendaja esitab loovtöö oma retsensiooniga Retsensioonikomisjonile. Loovtöö eest võib saada maksimaalselt 100 punkti: 80 punkti loovtöö eest ja 20 punkti kaitsmise eest. Töö loetakse soorituks, kui iga loovtöö etapp on tehtud vähemalt 50% ulatuses. Juhendaja annab hinnangu töö sisule:

1. **Sissejuhatusele - maksimaalselt 10 punkti:** teema valik on põhjendatud, töö eesmärgid, uurimisküsimused ja võimalikud hüpoteesid on välja toodud;
2. **Sisule - maksimaalselt 45 punkti:** töö üldmaht on orienteeruvalt 14-18 lehekülge A4 formaadis, töö vastab teemale, esitatud nõuded on täidetud, täheldatav on omaloomingulisus ja uute seoste loomise oskus;
3. **Vormistamist hindab Retsensioonikomisjon- maksimaalselt 25 punkti,** kui töö vastab esitatud nõuetele;
4. **Kaitsmisele - maksimaalselt 20 punkti:** esitluse ülesehitus ja töö tutvustus on selgelt struktureeritud ja ette kantud, õpilane valdab teemat, toob välja, milleni jõudis ja kas eesmärk täideti, järeldused on argumenteeritud, kõne tempo, artikulatsioon, entusiasm, originaalsus, esitluse näitlikustamine ja kontakt kuulajatega vastavad heale esinemistavale, õpilane vastab kompetentselt küsimustele ning jälgib aega.  
Loovtöö võiks lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimisväärse koha kooli või üleriigilisel või rahvusvahelisel konkursil või konverentsil.
5. **Loovtöö hindamisel võib juhendaja üldpunktidele 10 punkti juurde lisada, kui:**
  - 5.1. Õpilane oli aktiivne, oli tööprotsessist huvitatud, initsiatiivne, järgis nõuandeid, oli koostöövalmis;
  - 5.2. Õpilane pidas kinni kokkulepitud ajakavast;
  - 5.3. Õpilane parandas iseseisvalt vigu, millele juhendaja oli töö käigus viidanud;
  - 5.4. Õpilane otsis, uuris ja töötas materjali läbi iseseisvalt;
  - 5.5. Õpilane andis töö käigus isikliku panuse.
6. **Loovtöö hindamisel on juhendajal õigus üldpunktidest võtta maha 10 punkti, kui:**
  - 6.1. Õpilane ei olnud tööprotsessist huvitatud, omaalgatus puudus, ta ei järginud nõuandeid, ei pidanud koostöötingimustest kinni;
  - 6.2. Õpilane ei pidanud üldse kokkulepitud ajakavast kinni;
  - 6.3. Õpilane ei parandanud iseseisvalt vigu, millele oli juhendaja töö käigus viidanud;
  - 6.4. Õpilane ei otsinud materjali või materjali valik on puudulik.
7. **Põhikooli õpilast ei lubata kaitsmisele kui:**
  - 7.1. tema töö ei vasta esitatud nõuetele;
  - 7.2. puudub juhendaja retsensioon;
  - 7.3. puudub arvutiesitlus;
  - 7.4. puudub annotatsioon autori, juhendaja ja Retsensioonikomisjoni otsus;
  - 7.5. töö ei ole õigeaks ajaks valmis tehtud.
8. **Loovtöö eest saadud punktid teisendatakse viiepallisüsteemi.**

## **6. Hindamise korraldus**

### **Hindamise korraldus**

#### **6.1. Hindamise eesmärk**

- 6.1.1. toetada õpilase arengut;
- 6.1.2. anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 6.1.3. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 6.1.4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 6.1.5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6.1.6. anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

#### **6. 2. Hindamisest teavitamine**

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

**6.2.1.** Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpitulemuste hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassijuhataja ja aineõpetajad.

**6.2.2.** Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Õpilasel on õigus saada teavet hinnete kohta aineõpetajatelt, klassijuhatajalt või e-koolist.

**6.2.3.** Kooli õppekavas sätestatud hindamise kord on avalikustatud kooli veebilehel.

**6.2.4.** Lapsevanemal on õigus saada teavet hindamise korralduse kohta kooli veebilehelt ja klassijuhatajalt.

**6.2.5.** Lapsevanemal on õigus saada teavet õpilase hinnete kohta kirjalikult klassijuhatajalt või e-koolist.

**6.2.6.** Nõuded õpilase käitumisele esitatakse gümnaasiumi kodukorras.

**6.2.7.** Kirjalike tööde hinded sisestab õpetaja e-kooli hiljemalt seitsme tööpäeva pärast töö tegemist. Suuliste vastuste hinded sisestab aineõpetaja e-kooli kahe tööpäeva jooksul.

### **6.3. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus**

**6.3.1.** Vastava õppeaine õpetaja hindab õpilase õpitulemused suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.

**6.3.2.** Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad õpitulemused, nende hindamise aja ja vormi.

**6.3.3.** Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Kontrollivate kirjalike tööde aeg fikseeritakse e-koolis iga trimestri esimesel õppenädalal.

**6.3.4.** Kui õpilasele on koostatud individuaalne õppekava, arvestatakse hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi. (**Lisa 3**)

**6.3.5.** Puudumise korral antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise vormi ja tähtaja kehtestab aineõpetaja kokkuleppel õpilasega.

**6.3.6.** Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk».

**6.3.7.** Õpilasel on üldjuhul õigus parandada hinnet kokkuleppel aineõpetajaga. Järelevastamise käigus saadud hinne ei ole eelmisest tulemusest madalam. Õpetajal puudub volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et suulise vastuse hinne on saadud järelevastamise teel.

**6.3.8.** Kontrollivate kirjalike tööde päeval (vastavalt graafikule e-koolis) paneb aineõpetaja e-kooli hinne “!”, kui õpilane ei teinud tööd. Kirjalikke tööde hinded sisestab õpetaja e-kooli hiljemalt 7 tööpäeva pärast töö tegemist. Õpetajal ei ole õigust nõuda õpilaselt järelevastamist, kui töö ei ole e-koolis märgitud kontrollivate kirjalike tööde graafikus.

**6.3.9.** Võistluses, viktoriinis, konverentsis osalemise eest võib aineõpetaja õpilasele veel lisahinde (lisahinded) panna. Otsuse teeb aineõpetaja.

## **6.4. Kujundav hindamine**

**6.4.1.** Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase õpitulemusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämist kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

**6.4.2.** Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

**6.4.3.** Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmäärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

**6.4.4.** Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

**6.4.5.** Lihtsustatud õpel õpilastele tagatakse võimalused õpitulemuste saavutamiseks järgmiselt:

- 1.–2. klassi õpitulemused hiljemalt 2. klassi lõpuks;
- 3.–5. klassi õpitulemused hiljemalt 5. klassi lõpuks;
- 6.–7. klassi õpitulemused 7. klassi lõpuks;
- 8.–9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.

## **6.5. Õpitulemuste hindamine**

Kasutatav hindamissüsteem:

**6.5.1.** 1. klassis ja vene õppekeelega 2. klassis esimesel trimestril kasutatakse õpilase hindamisel sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent. Sõnaline hinnang toetub ainekavades iga õpitulemuse kohtastatud õpitulemuse hindamise kriteeriumitele, mis on väljendatud erinevatel tasanditel. (**Lisa 1**)

**6.5.2.** 2.-9. klassides oodatavate õpitulemuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis.

Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «5», kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «4», kui õpilane on saanud 70–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud 45–69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk”. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

**6.5.3.** Hindega „!” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste mittedaavutatust eelneva pika põhjusega puudumise ja tunnist põhjusega puudumise tõttu.

**6.5.4.** Hinnanguga „Arvestatud ” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui põhikooli õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud vastavalt õppekavale. Õpilase koolist lahkumisel teiseandatakse selle õppeaasta kokkuvõtvad hinded ja käimasoleva trimestri jooksul saadud hinded viiepallisüsteemi.

**6.5.5.** Hinnanguga „Mittearvestatud“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste

osas puudub või on toimunud, kuid ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtvad hinded ja käimasoleva trimestri jooksul saadud hinded viiepallisüsteemi.

## **6.6. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord ja hindamine**

**6.6.1.** Kui kirjalik töö on tegemata ja hinne on jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

**6.6.2.** Kui kirjalikku tööd on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

**6.6.3.** Järelevastamise käigus saadud hinne ei ole eelmisest tulemusest madalam. Õpetajal puudub volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et vastuse hinne on saadud järelevastamise teel.

## **6.7. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted**

**6.7.1.** Kokkuvõttev hinne põhikoolis on õppeaine trimestri-, aasta- ning kooliastmehinne.

**6.7.2.** Põhikoolis pannakse aastahinne välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestri hinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.

**6.7.3.** Kui õpilase õppeaine kokkuvõttev hinne on jäänud välja panemata, määratakse talle selles õppeaines individuaalne õppeplaan (**Lisa 2**), et aidata omandada nõutavad õpitulemused. Individuaalne õppeplaan antakse õpilasele õppeperioodi lõpus.

**6.7.4.** Õpilasele, kelle trimestri-, aasta hinne on «puudulik» või «nõrk», koostatakse selles õppeaines individuaalne õppeplaan. (**Lisa 2**)

**6.7.5.** Kui õppeaine trimestri hinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul õpitulemused vastavaks hindele «nõrk» ja see sisestatakse e- kooli.

**6.7.9.** Õppeaine trimestri hinded võib välja panna arvestusliku töö põhjal.

**6.7.10.** Õppeainetes, milles põhikooli õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.

**6.7.11.** 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

**6.7.12.** Kui õpilane on kehalise kasvatuse/tööõpetuse tundidest meditsiiniliste näidustuste tõttu vabastatud pikema perioodi jooksul, annab aineõpetaja talle täitmiseks kehalise kasvatuse/tööõpetuse arvestusliku kirjaliku/suulise töö.

## **6.8. Referaadi hindamise kord põhikoolis**

Referaadi teostamise protsessi koordineerivad aineõpetajad, kes hindavad tööetappe.

**6.8.1.** Referaadi teostamist juhendab aineõpetaja. Töö tegemise eest vastutab õpilane.

**6.8.2.** Referaadi hindamisel kasutatakse viiepallisüsteemi.

**6.8.3.** Referaadi hinne pannakse koondhindena kolme hinde põhjal, mille aluseks on HINDAMISLEHT.

Hinne pannakse:

**6.8.3.1.** Vormistusele – maksimaalselt hinne “5”;

**6.8.3.2.** Sisule - maksimaalselt hinne “5”;

**6.8.3.3.** Kaitsmisele - maksimaalselt hinne “5”.

Kaitsmisel esitab õpilane lühikese kokkuvõtte oma tööst: tutvustab teemat, töö eesmärki, kasutatud materjale, üldistusi-järeldusi, milleni tööd koostades jõudis, kirjeldab tööprotsessi, räägib, mida ta tööd tehes õppis, vastab küsimustele jms.

## **6.9. Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustamine**

**6.9.1.** Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeaasta lõppu.

**6.9.2.** Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestri hinnetest või hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või anda samaväärne sõnaline hinnang.

**6.9.3.** Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu peale aastahinnete väljapanemist. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast aastahinnete väljapanemist. Hinne või hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi, hiljemalt 30. augustiks.

**6.9.4.** Kokkuvõtvate hinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi.

**6.9.5.** Klassikursust ei jäeta kordama individuaalse õppekava järgi õppivaid õpilasi.

**6.9.6.** Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

**6.9.7.** Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

**6.9.8.** Lapsevanema/ eeskostja avalduse põhjal võib jätta klassikursust kordama esimese klassi õpilase.

**6.9.9.** Lapsevanema/ eeskostja avalduse põhjal erandjuhul võib jätta klassikursust kordama

## **6.10. Põhikooli lõpetamine**

**6.10.1.** Põhikooli õpilasele pannakse aastahinded enne lõpueksameid, va nendes ainetes, milles on määratud täiendav õppetöö.

**6.10.2.** Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

**6.10.3.** Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- ✓ kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- ✓ kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

**6.10.4.** Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on **õigus** sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

**6.10.5.** Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeelega klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.

**6.10.6.** Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

**6.10.7.** Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad” ning kes on sooritanud eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami. Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.

Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, sooritab eesti keele kui teise keele koolieksami.

Õppenõukogu otsusel võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud taotluse põhjal anda põhikooli lõputunnistuse ka lihtsustatud õppes õppivale õpilasele, kellel on:

- „nõrk” või „puudulik” lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne ühes õppeaines;
- „nõrk” või „puudulik” lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne kahes õppeaines.

### **6.11. Hinnete ja hinnangute vaidlustamine**

Hinnete ja hinnangute vaidlustamine, sh vaide esitamine ning vaidemenetlemine toimub haldusmenetluse seaduse vaidemenetluse regulatsioonist lähtuvalt.

## **7. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord**

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsalistide tugispetsalistide, abiõpetajate ja teiste spetsalistide koostöös.

Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase koordineerija, kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.

Koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.

Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Direktor määrab õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatakse põhikooli riikliku õppekava §-s 17 lubatud erisusi.

### **Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused**

Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 18 sätestatust, põhikooli riiklikus etõppekavas § 17 lõikes 4 ja § 22

lõikes 7 sätestatust. Muu tugisüsteem määratakse õpilasele põhikooli riiklikus õppekavas § 22 lõikes 7 sätestatud tingimustel.

Individuaalse õppekava rakendamine tugimeetmena põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõikes 3 sätestatud tähenduses toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõigetes 1 kuni 9 ja § 12 lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras.

Õpilane viiakse individuaalsele õppekavale üle Vabariigi Valitsuse 5.augustil 2004. a määruse № 28 punkti 6 alusel, mille kohaselt individuaalsele õppekavale üleviimine vormistab direktor. Haridus- ja teadusministri 25.augustil 2010.a määruse № 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes

kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lõike 2 kohaselt märgitakse õpilasraamatu õpilase leheküljele andmed individuaalsele õppekava rakendamise kohta. Haridus- ja teadusministri 25.augustil 2010.a määruse № 52 § 12 lõike 7 kohaselt individuaalsel õppekava alusel õppiv õpilane kantakse klassipäeviku üldnimikirja vastava märkega.

Individuaalne õppekava koostatakse kõigile lihtsustatud õppel olevatele õpilastele, kes õpivad klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava järgi.

Tavaklassis õppivale lihtsustatud õppel olevale õpilasele koostatakse igaks aastaks individuaalne õppekava, kus esitatakse:

- üldised andmed õpilase kohta;
- õpilase pedagoogilis-psühholoogiline kirjeldus ja õpilase tervisliku seisundi kirjeldus;
- erisused õppesises ja õpitulemustes;
- õpilasele rakendatavad meetmed või õppe läbiviimise eritingimused, sealhulgas õppevara kohta;
- õpitulemuste ja arengu hindamise kord, sealhulgas hindamisviisid ja vahendid, õpilase arengule tagasiside andmise viisid ja vahendid;
- individuaalse õppekava rakendamise aeg;
- individuaalse õppekava koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused.

## 8. Karjääriõppe ja nõustamine korraldamine

Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „ Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Läbiva teema „ Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassivahelisi ja ülekoolilisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimisel.

Karjääriinfot edastab huvijuht ning õpilasi nõustab psühholoog. Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja noorteprogrammides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe põhimõtte väärtustamisel.

Karjääriteenistuse hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta. Karjääriõpet toetab veebilehekülge aadressil- [www.rajaleidja.ee](http://www.rajaleidja.ee)

Nõustamine toimub eelneval kokkuleppel psühholoogi või huvijuhiga.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

- ainetundides läbiva teema „ Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- valikkursuste kaudu (majandus- ja ettevõtlusõppe, tehnoloogia jne);
- ürituste kaudu (teaduspäev, töövarjupäev, õpilasfirma, teadlaste öö jne)
- edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu nii koolis kui ka väljaspool kooli;

- arenguestlustel;
- alates 7. klassist Europassi pidamise kaudu.

Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, karjääriinfo või karjäärinõustamine) kättesaadavus.

## 9. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise

Teavitamisel juhindutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud kordade kohaselt. Teavitamisel järgitakse avaliku teabe seaduses ning haldusmenetluse seaduses teavitamisele sätestatud.

Koolis klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse põhikoolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Koolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

Õpilasel on võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

## 10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset, vähendada andekamate (rohkem akadeemiliste kalduvustega) ja passiivsemate (kes ei saa endale õppeprotsessis erilisi eesmärke) õppijate õpitulemustes vahet. Kõige üldisemalt võib õpetajate koostöö ja töö planeerimine põhimõtteid kirjeldada alljärgnevalt:

- kohe õppimise alguses pannakse kõigile arusaadavalt paika oodatavad õppimise tulemused;
- õppeprotsess kujundatakse selliselt, mis võimaldab kõige parimal viisil õppimise tulemused saavutada;
- hindamine võimaldab aru saada, kuidas see õnnestus.
- Selleks, et kirjeldatud põhimõtted toimiksid tulemuslikult, tuleb väljundipõhist õpet käsitleda tervikliku süsteemina.

Väljundipõhise õppe olulisemaks tunnuseks on õppekavas toodud õpitulemuste, õpitulemuse saavutamiseks valitud õppemeetodite ja õpitulemuste saavutamise hindamiseks kasutatava hindamismeetodi (hindamisülesande) sidusus. Sidusus luuakse õpeväljundis esitatud väljundiverbi kaudu. Sisuliselt see tähendab, et nii õppemeetod kui hindamismeetod (hindamisülesanne) peab tulenema õpeväljundis ehk õpitulemuses toodud väljundiverbist. Sidususe loomine õpitulemuse, õppemeetodi ja hindamismeetodi (hindamisülesande) vahel on õppeprotsessi ülesehitamise õpetaja üks põhiülesanne oma töö planeerimisel.

Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alljärgnevalt:

- esmalt määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- seejärel õpitulemused seotakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- järgnevalt kavandatakse õpitulemustes sisalduvarest väljundiverbidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid) ning
- lõpuks valitakse lähtuvalt õpitulemustest ja hindamismeetoditest tulenevalt õpetamismeetodid.

Rõhutada tuleb asjaolu, et õpetamise aluseks ei ole õppesisu, vaid õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et koolastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonnapädevused ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Väljundipõhise õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õppija omaks õppeprotsessi toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on kindlasti enne õppimist asjakohase teabe omamine hindamisest- st kuidas toimub õppimise lõpus kokkuvõttev hindamine, millised on hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikele 3, peab õpetaja töö planeerimise väljundina trimestri või kursuse alguses õpilasi teavitama trimestri või kursuse jooksul läbivatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeerivatest üritustest. Õpilane peab teadma, mida ja millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Vastav informatsioon tuleb õpilastele edastada e-kooli kaudu.

Hindamismeetodi puhul on tegemist teadmiste ja oskuste tõendamise viisiga. Hindamismeetodi valikul lähtuda õpitulemustes sisalduvatest väljundiverbidest. Hindamismeetodi juurde määratletakse hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ehk hindamisjuhised kirjeldavad hindamismeetoditega tõendavate õpitulemuste oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpitulemuste alusel, kuid oluliselt suurema detailisusega. Hindamiskriteeriumid on detailselt kirjeldused selle kohta, milliseid teadmisi, oskusi, hoiakuid mis tasemel, millise aja jooksul, mis tingimustel ja mahus peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu näitama, Oluline on siiski silmas pidada, et hindamise kohta käiva informatsiooni edastamisel tuleb õpetajal järgida alljärgnevaid reegleid:

- informatsioon peab olema ühemõttelisel arusaadav- kõik kes seda loevad, saavad sellest ühtemoodi aru;
- informatsioon peab olema ammendav- edastatav informatsioon ei tekita küsimusi;
- informatsioon ei tohi olla eksitav- hindamisel ei tohi selguda mingid aspektid, mis varem ei olnud teada;
- informatsioon jõuab ka õppajatele kohale- tähtis ei ole mitte see, et vajalik informatsioon on edastatud, vaid, et tagatud vajaliku informatsiooni jõudmine õppijani.

## **11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord**

### **Kooli õppekava muutmise algatamine**

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotlelda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise kooli direktor.

### **Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine**

Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, lähtudes põhikooli riiklikus õppekava § 24 lõikes 3 ja gümnaasiumi riiklikus õppekava § 19 lõikes 3 esitatud sättest, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

### **Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele**

Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor kooli asjaajamiskorras sätestatud korrast.

Direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

### **Kooli õppekava kehtestamine**

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

### **Kooli õppekava muudatuste avalikustamine**

Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.

## **12. Rakendussätted**

Kooli õppekava jõustub 01.09.2018. a.